

O reku, Múzo, mi pěj mnoho-lestným / jenž se převelmi nabloudil, začíná slavná Homérova Odyssea – epos o dlouhém bloudění krále Odyssea při návratu z trojské války. Letos ten epos bude inspirovat hry na salvátorském táboře. *Mnoho-lestný*, tedy mnohou lživostí obdařený je i Jákob – praotec, jehož jméno znamená *Lstivý* či dokonce *Podrazák*. Praotec, který mezi biblickými hrdiny patří mezi ty opravdu „mnoho-lestné“. Odysseus i Jákob bloudí, schytávají rány, vyrovnávají se se ztrátami. Oba dva dlouho a marně touží po ztraceném domově. A oba dva umějí vynalézavě přelstít silnějšího protivníka. Ale k základním rozdílům mezi řeckým a biblickým mnoho-lestným hrdinou patří to, jak se k nim chovají nebesa. Zatímco s Odyssem si nevypočitatelně pohrávají, posílají na něj bouře, a každou chvíli ho vlákají do nějaké léčky, Jákoba drtí něco jiného. Nikoli úklady bohů, ale důsledky úkladů, které rozpoutala lidská krátkozrakost, či které rozpoutá lidská závist. Přitom tenhle kluzký, úskočný vychytralec, kterého potkáváme na útěku ze země slíbené, dostává (navzdor svému značně problematickému profilu) hned na úvod zaslíbení. Zaslíbení, jež ho pak bude provázet během celé jeho „odysey“.

Ještě včera večer uléhal s jistotou, že s břemenem své viny bude další den také vstávat. Ale tohle břímě je teď pryč. Je pryč, protože Hospodin, Bůh jeho oklamaného otce, přijal tohodle Podrazáka za svého. Stal se **jeho**, Jákobovým Bohem. A Bohem se mu stal typicky biblickým způsobem: Překvapil ho. *Já jsem Bůh - Jákože. A já budu s tebou.* I když tě čeká odyssea, dlouhé bloudění, neztratím tvou cestu ze zřetele. A pamatuj, jednou tě přivítám zpátky, v téhle zemi. Tohle nečekané ujištění sňalo Jákobovu tíhu. Sňalo osudovou zátěž, protože ji z něj sňal milostivý a slitovný Bůh. Ten Bůh, který nám pravidelně vyřizuje *milost vám a pokoj*. Ať se vám včera uléhalo jak chtělo ztěžka, nemusí vás to osudově tížit. Vždyť je s vámi má milost a můj pokoj. Proto Jákob dalšího rána vyskočil a s lehkým srdcem, se srdcem těch, do jejichž života vstoupil Bůh Abrahamův, Izákův a teď i Jákobův, se vydal na další cestu. Prost včerejší tíže.

Zvedl se - a ubíral do země synů Východu. Jenže, když se v bibli chodí směrem na východ, zní to vždycky taky trochu podezřele. Směrem východním se vydávali hledači ztraceného ráje, zejména ti, co ho chtěli vybudovat a pojistit po způsobu budovatelů babylonské věže. S tímhle „východem“ se kdysi rozloučil Abraham, když se vydal na cestu víry. Na co tu narazí Jákob? Rozhlédl se, a **HLE, studna**. V krajích, ke třebas půlrok neprší, představuje studna **zdroj života**. Pramen žití. Často se o něj do krve pohádají, ale občas tam osamělý poutník narazí na ženu, která mu dá napít.

Jákob tu nalézá – bratry. Zatím se uměl zajímat jen o sebe. Vlastního bratra podrazil, a tím vlastně ztratil. Teď se začíná zajímat o druhé, a říká jim přitom „bratři“! *"Odkud jste bratři?" "Z Cháran."* A jako by to nestačilo, ptá se Jákob dál: *"A znáte Lámana, syna Náchorova?" "Známe." "A žije v pokoji? Je s ním - pokoj?"*

Možná řeknete – co na tom máme vidět? Nezní právě

takhle prachobyčejná společenská konverzace...? Však by to taky byla, kdyby nešlo zrovna o Jákoba. A kdyby za sebou neměl právě to, co má: všechny ty dosavadní podrazy a beznaděje.

Jejich tíha je pryč, protože ji z něj v noci sňal milostivý a slitovný Bůh. A protože mu to Jákob věří, zajímá se dnes o druhé.

Je s nimi POKOJ? Se mnou je Bůh, a tak jsem, odjakživa nepokojný, snad začal potkávat pokoj. Je pokoj i s mými bratry?

Víte, když se v bibli řekne "pokoj", šálóm, tak to zní vždycky jako záblesk ztraceného ráje. Žádný domácí klídek, pohoda u cigárka, kafička či v bačkorách u televize. Aby byl mezi lidmi pokoj, musí zavládnout zájem o druhé a harmonie ve vztazích, a taky odvahy, která s nadějí vykročí vstříc druhému. Proto ten pokoj je v příbězích bible vždycky tak trochu před námi, jako cíl našich tolikrát nepokojných odysejí. Ale není to fata morgána. A občas ho i na svých odyseách smíme potkat, prožít a sdílet. Takhle se ptá Jákob na pokoj, a takhle o něm slyší: Ano, u tvého strýce (či přesněji, tvého bratra, protože řeč SZ nezná strýčky, tetičky, ani bratrance, ale právě jen bratry), tam je pokoj. Koukej, tamhle jde Ráchel, jeho dcera. Nevyzařuje z ní právě pokoj, šálóm?

Hle, studna, hle, pramen žití. A teď se přidává - co vlastně? Vypravěč to naplno řekne až o pár veršů dál, ale leccos smíme vytušit z toho, jak to Jákob začal u studny organizovat: *Hele, milí pastýři, poslouvejte, co kdybyste napojili své ovečky, a pak ještě šli na chvíli pást... den je dlouhý, do večera spousta času.* Jako by si chtěl Jákob vyčistit pole, aby u nadcházejícího setkání byl jen on sám. Ale to se u téhle studny nevede. Tahle studna je totiž přiklopena těžkým balvanem, s nímž sám člověk nepohne. A tak tu vždycky na sebe všichni počkají, pak popadnou ten kamenný poklop, šup s ním dolů, načerpají vodu, napojí ovce, a pak zase společnými silami, hej rup, přiklopí studnu. Jenže než mu to vyložili, už jim nevěnoval pozornost, protože přišla Ráchel.

Hle, Ráchel. *Krásná ovečka* u pramene žití. A Jákob teď, poprvé v životě, udělá něco pro druhého. Bez vypočítavosti, z lásky.

Popadne ten kamenný poklop, s nímž sám nikdo nehne, a odvalí ho, a když je kámen odvalen, napojí ovce bratra jeho matky. A potom Ráchel políbil – a dal se do pláče. Z radosti, že našel bližní, a že potkává lásku.

V originále to zní ještě daleko půvabněji, protože *napojit a políbit* zní skoro stejně. Je to souzvuk víc než harmonický. Souzvuk, v jehož harmonii se ozývá právě "pokoj". Takto na své odyseji, ve vyhnanství, v zemi do které nepatří, potkal Jákoba pokoj. Začal vidět v lidech kolem sebe bližní. A našel odvalu k lásce a k nevypočítavé službě a našel bratry.

Jen co totiž překvapená Ráchel doběhla domů a vyřídila, koho že to u studny potkala, vyběhl její otec - a bratr Jákobovy matky – Jákobovi v ústrety, objal ho (málem jak ztraceného syna), políbil a radostně vykřikl: *Hle, kost z mého těla! A to zní jako výkřik z ráje. Výkřik, kterým kdysi, na počátku, vítal člověk spolučlověka.*

Konečně mám protějšek, konečně mám bližního, konečně nejsem sám. Pojď, Jáko, a zůstaň tady. Už nemusíš nikam dál. Pojď spočinout.

Jáko tu spočine, ale AMEN ještě říct nemůžeme, neboť jeho odysea tu neskončí. Jen co se u Lába USAÍ a začne zakládat rodinu, začnou ho místo pokoje potkávat podrazy. Místo milované Ráchel dostane Leu, „Povadlé oči“, pak ho bude Lába využívat a odírat. Čím dál víc se bude ukazovat, že když Lába radostně volal *jsme z jednoho těsta*, patří k tomu i to těsto, z něhož je uhněten Jáko, vpravdě odyseovská mazanost.

Uniká nám tedy pokoj vždycky znova mezi prsty jak nějaká fata morgána? Byl to u té studny jen přelud, iluze, marná epizoda? V příbězích Boha Abrahama, Izáka a Jákovy je to jinak: Když nás ujišťuje *Jsem s vámi* a zaslubuje *Pokoj*, myslí to doopravdy. Smrtelně vážně. Však také Ježíš, jeho milovaný syn, i svůj život dal, abychom věděli, že tenhle slib není žádný podraz. A stejně vážně, stejně doopravdy to smíme vzít my. A s touhle důvěrou kráčet dál, byť naše kroky mají někdy podobu pěkně zamotané odysey. Mířit vstříc cíli, být u něj ještě nejsme a někdy máme spíš pocit, že se nenávratně vzdaluje.

Království pokoje, ten ráj opět otevřený, není ani na východě, ani na západě, ale stále před námi. Jákovská odysea to předvádí vynalézavě i přesvědčivě. Ale smíme se na té cestě zastavit u těchhle příběhů jak u studny vody živé. Nejen proto, abychom se občerstvili, ale abychom potkali bratry, lásku – i pokoj. AMEN.

Gn 29,1-14 Salv 8.8.21

Píseň: 649

In: Jak jsou milí příbytkové tvoji, Hospodine zástupů! Žádostiva jest a velice touží duše má po síncích Hospodinových, srdce mé i tělo mé prozpěvuí Bohu živému. Amen (Ž 84,2n)

Píseň 84,1-5

Modlitba

Jsi naší záštitou, když umdléváme, Pane, jsi pevnou oporou, když jsme vydáni napospas své slabosti, jsi pramenem životodárné vzpruhy, když klesáme vyprahlí anebo zlomení, jsi cílem, který přichází naproti, když jsme na svých cestách zabloudili. Neuměli bychom tě takto vyznávat, nedokázali bychom ti takto věřit, kdybys nám ty sám neotevřel srdce svými příběhy – příběhy Abrahama, Izáka a Jákovy JKa. Děkujeme za tento den, za tyto bohoslužby, za darovanou příležitost potkat tě na svých cestách jako toho, který je s námi – a ještě s námi chce ledacos vykonat. Amen.

1. čtení Iz 41,8-13

Píseň 367

kázání

Píseň Svítá 144 (táborová)

Ohlášení

Přímluvy

U tebe je cíl našich cest, ty o nás stojíš i v našem bloudění, ve spleti, na niž jsme zadělali vlastním selháním i díky úskokům našeho okolí. Rozsvěcíš světlo ztraceným a s touto důvěrou tě prosíme – za ty kdo bloudí – za ty kdo se vlastní vinou připravili o bezpečí domova a zázemí – za ty, kdo musejí prchat před nenávisí a hrozbou smrti (jako teď mnozí Afghánci) – za ty, k nimž se otáčí zády jejich rodina či blízcí.

Ujišťuješ svou blízkostí – a tak prosíme za ty, kdo zůstali na žt sami – kdo se cítí provinile vůči tobě – kdo se vytratil ze společenství církve a stydí se vrátit – i za ty, které odrazujeme svou netolerancí, namyšleností, tvrdostí svých předsudků.

Dáváš žtu směr – a tak tě prosíme za všechny, kdo se ocitají na žtních křižovatkách – kdo prohráli zápas o dobrou věc – kdo se stávají terčem pomluv, lží – s nimiž lstivě manipulují ti, jimž dali důvěru či hlas.

Vysvobozuješ spásou věčnou – a tak tě prosíme za všechny, kdo stojí tvář v tvář smrti – hrozivé diagnóze – ztratili někoho blízkého – anebo přišli o všechno při požárech a přírodních neštěstích.

Vysvobozuj nás k poctivosti, lidskosti a svobodě od zajatých kolejí – a po nepokojném světě nás uč rozhlížet se s odvahou a nadějí. Vyslyš nás, když se ve jménu toho, který na takovou cestu zve k následování, společně modlíme:

Otče náš...

Poslání J 4,13-14

(Jšova slova z rozhovoru se samařskou ženou u studny Jákovy)

Požehnání

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě. Ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen.

Píseň 84,6